

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรกลุ่มวิชาการงานและอาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ โดยตรง ยังมีผู้ศึกษาวิจัยไว้น้อย ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ เอกสารหลักสูตรและ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรวิชาอาชีพของท้องถิ่น การจัดทำสื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น การใช้หลักสูตรและสื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น และศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

หลักสูตรกลุ่มวิชาการงานและอาชีพ

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ เป็นหลักสูตรที่สนองต่อหลักการของการจัดการมัธยมศึกษาที่ถือว่า เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจ และรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นดังกล่าวนี้จึงมีโครงสร้างที่ประกอบด้วยกลุ่มวิชาต่าง ๆ ๕ กลุ่ม คือ กลุ่มภาษา กลุ่มวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา กลุ่มพัฒนาบุคลิกภาพ และกลุ่มการงานและอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๐ : ๓) กลุ่มการงานและอาชีพ เป็นกลุ่มวิชาที่ประกอบด้วยวิชาการงานเป็นวิชาบังคับ และ วิชาอาชีพเป็นวิชาเลือก วิชาการงานมีจุดประสงค์เพื่อฝึกให้นักเรียนเกิดอุปนิสัยรักการทำงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความเข้าใจในงานและอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับวิชาอาชีพ โครงสร้างวิชาการงานกำหนดไว้ ๕ งาน คือ การดูแลรักษาม้าน งานช่างในบ้าน งานเกษตร งานผ้าและการทอเย็บ งานอาหารและโภชนาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๔ ก : ๑๓๕) การสอนวิชาการงานมีเงื่อนไขให้นักเรียนทุกคนเรียนงานแรก คือ การดูแลรักษาม้าน งานที่เหลืออีก ๔ งาน ให้นักเรียนเลือกเรียนใดก็ตาม ความถนัดและความสนใจของแต่ละคน วิชาอาชีพซึ่งเป็นวิชาเลือก มีจุดประสงค์ ดังนี้คือ

๑. เพื่อสำรวจความสนใจในงานอาชีพ และสร้างเสริมทักษะ เพื่อการประกอบอาชีพอันควรแก่วัย
๒. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักของวิชาอาชีพเพื่อที่จะนำไปปรับปรุงการดำรงชีวิต

๓. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในอาชีพเพียงพอที่จะเป็นผู้นผลิต
 ผู้บริโภค และผู้ให้บริการ และร่วมมือในการประกอบกิจการและธุรกิจ

๔. เพื่อให้รู้จักนำความรู้ความสามารถในสาขาต่าง ๆ มาส่งเสริมซึ่งกันและกัน
 และให้รู้ช่องทางที่จะไปริเริ่มและประกอบอาชีพได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๐ : ๑๖๕)

โครงสร้างวิชาอาชีพแบ่งออกเป็น ๕ หมวดวิชา คือ หมวดเกษตรกรรม หมวด
 ขางอุตสาหกรรม หมวดคหกรรม หมวดธุรกิจ และหมวดนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ ใน
 หมวดวิชาทั้ง ๕ หมวดนี้ นักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัดและความสนใจของแต่ละ
 คน การเปิดแผนการเรียนวิชาอาชีพนอกจากความต้องการของนักเรียนแล้ว ยังต้อง
 คำนึงถึงความพร้อมของโรงเรียนทั้งในก้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ด้วย

สื่อการสอนกลุ่มวิชาการทำงานและอาชีพ

จินตนา ไบกาชุกยี (๒๕๒๕ : ๑๑๐) ให้ความหมายของสื่อการสอนในชื่อของสื่อ
 การเรียนว่า สื่อการเรียน (Instructional Material) หมายถึง วัสดุหรือเครื่องมือ
 ที่จัดทำขึ้น ซึ่งจะมีข้อมูลเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้นำไปใช้
 ในกระบวนการเรียนการสอน สื่อการเรียนประกอบด้วยหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร
 แผนการสอน หนังสือเรียน คู่มือการสอนหรือคู่มือหนังสือเรียน แบบฝึกหัด แบบทดสอบ
 เอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสืออ่านเพิ่มเติม หรือหนังสืออ่านประกอบ หนังสือส่งเสริมการอ่าน
 หนังสืออ้างอิง หนังสืออ่านนอกเวลา และวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น รูปภาพ แผนที่ บัตรงาน
 บัตรคำ เทป ฯลฯ

กรมวิชาการ ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนว่า สื่อการเรียนการสอน
 หมายถึง สิ่งที่จะเอื้อต่อการศึกษาล่าเรียนของนักเรียน คือ ช่วยให้เกิดความรู้ ทักษะ
 ทักษะ และกิจนิสัยที่พึงประสงค์ อาจจะเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลาย ๆ สิ่งในต่อไปนี้ คือ
 หนังสือเรียนประจำวิชา หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ้างอิง อุปกรณ์ประกอบการเรียน
 วัสดุฝึก คู่มือการสอนหรือคู่มือครู (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๔ ก : ๑๖)

จากความหมายของสื่อการสอนที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า สื่อการสอน
 หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่

กำหนดไว้ สื่อการสอนมีหลายประเภท ครูสามารถเลือกใช้ได้ โดยคำนึงถึง จุดประสงค์ของวิชา ลักษณะ เนื้อหาวิชา ระยะเวลาการเรียนการสอน และการประเมินผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

กลุ่มการทำงานและอาชีพเป็นกลุ่มที่มุ่งจะปลูกฝังให้ยูเรียนมีนิสัยรักการทำงาน การที่จะปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ให้เกิดขึ้นในตัวยูเรียน จะต้องมีการลงมือปฏิบัติจริงและฝึกฝนทำเป็นประจำ จะทำให้สามารถทำงานได้อย่างมีความเข้าใจและมีประสิทธิภาพ ให้ยูเรียนทำของเสร็จเป็นชิ้นเป็นอัน เมื่อยูเรียนได้เห็นงานจากการทำงานด้วยตนเองแล้ว ย่อมจะทำให้เกิดความรักที่จะทำงาน และมีทัศนคติที่ถูกต้องต่ออาชีพทุกชนิด การสอนกลุ่มวิชาการทำงานและอาชีพมุ่งจะเน้นการปฏิบัติหรือการลงมือกระทำอยู่เป็นประจำ ฉะนั้น สื่อการเรียนที่มีความสำคัญคือการเรียนการสอนของครู จึงได้แก่ คู่มือครู วัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรในท้องถิ่น หนังสืออ้างอิง หรือหนังสืออ่านประกอบ หรือนิตยสาร วารสารต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๒๔ ก : ๓๑)

สื่อการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและอาชีพตามที่กรมวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๔ ก : ๓๑-๓๒) เสนอแนะไว้จักประเภทได้ดังนี้

- ๑. หนังสือเรียนแต่ละรายวิชา ในกลุ่มวิชานี้หนังสือเรียนเป็นเพียงคู่มือของบทเรียนเท่านั้น ฉะนั้น ควรนำเอาหนังสือเรียนในกลุ่มวิชานี้ไปใช้สอนแล้วให้นักเรียนท่องจำสิ่งที่มีอยู่ในหนังสือนั้น เป็นสิ่งที่ครูไม่ควรกระทำเป็นอย่างยิ่ง ควรใช้โดยถือการปฏิบัติเป็นหลักเท่านั้น
- ๒. คู่มือการสอน มีความสำคัญและความจำเป็นสำหรับครูผู้สอนมากที่สุด เพราะจะทำให้ทราบถึงจุดประสงค์ วิธีการจัดกิจกรรม ขอเสนอแนะ ความรู้สำหรับครู หนังสืออ้างอิง ฯลฯ ซึ่งถือเป็นแนวทางสำหรับครูในอันที่จะนำไปจัดให้นักเรียนปฏิบัติ
- ๓. วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ กลุ่มวิชาการทำงานและอาชีพเป็นกลุ่มที่มุ่งเน้นการปฏิบัติมากที่สุด การปฏิบัติกิจกรรมจะใญ่บุคคลจะต้องมีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะให้ยูเรียนได้ใช้ให้มากที่สุด และครบตามหคของกฎร นับตั้งแต่เครื่องมือภายในบ้านจนกระทั่งเครื่องมือใช้ในโรงงาน บัญหวจจึงมีอยู่ว่า ครูจะต้องศึกษาวิธีการใช้การดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์เหล่านี้ให้เข้าใจและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
- ๔. ทรัพยากรในท้องถิ่น การนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้นับว่ามีส่วนสำคัญมากในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชานี้ โรงเรียนควรจัดหุหรือนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลากร แหล่งวิทยากร สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ ฯลฯ เพราะกิจกรรมที่ปฏิบัติในวิชาการทำงานและอาชีพควรจะต้องสอดคล้องกับลักษณะและความต้องการของท้องถิ่น

๕. หนังสืออ้างอิง หนังสืออ่านประกอบ นิตยสาร วารสาร เอกสาร เหล่านี้จะ เป็นสิ่งหนึ่งที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่เด็กเรียนและครู นอกเหนือไป จากความรู้ที่กำหนดไว้ในคู่มือหรือหนังสือเรียน ครู โรงเรียน ควรจัดหา เอกสาร เหล่านี้ไว้ในห้องสมุดหรือแนะนำให้นักเรียนอ่านตามความถนัด

สื่อการสอนกลุ่มวิชาการงานและอาชีพที่กรมวิชาการ เสนอแนะไว้ มีอยู่ ๓ ประเภท ที่จัดเป็นสื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ คือ หนังสือเรียนแต่ละรายวิชา คู่มือการสอน และหนังสืออ่านประกอบ วารสาร สื่อการสอนเหล่านี้จัดเป็นสื่อการสอนที่อยู่ใกล้ชีวิตครูมากที่สุด ทั้งนี้ ครูย่อมมีโอกาสเลือกใช้สื่อการสอนเหล่านี้มากกว่าสื่อการสอนประเภทอื่น โดยเฉพาะหนังสือเรียนและคู่มือการสอนซึ่งส่วนใหญ่กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้จัดทำและอนุญาต ให้ใช้ในโรงเรียนได้ สื่อการสอนแต่ละประเภทที่ครูนำมาใช้ในการเรียนการสอน มีจุดมุ่งหมายในการใช้แตกต่างกันไปตามประเภทของสื่อการสอน จึงหนา ใบบากษย (๒๕๒๕ : ๑๑๑-๑๑๒) แบ่งสื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ สื่อที่ใช้สำหรับครู และสื่อที่ใช้สำหรับนักเรียน

๑. สื่อที่ใช้สำหรับครู ได้แก่

๑.๑ หลักสูตร คือ ข้อกำหนดขึ้นประกอบด้วย จุดหมาย หลักการ โครงสร้าง จุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์การเรียนรู้ ความคิดรวบยอด หลักการ เนื้อหา กิจกรรม

๑.๒ แผนการสอน ได้แก่ เอกสารซึ่งขยายความของสาระ (ตามข้อ ๑.๑) ของกลุ่มบาง ๆ แบ่งออกเป็นเรื่อง ๆ ความจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ ใ้แก่มีการ เสนอแนะกิจกรรมและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ละเอียดพอที่จะเป็นแนวทางการสอนแก่ครู บางครั้งจะมีความรู้สำหรับครูให้ศึกษา ทั้งนี้ จึงกล่าว ใ้ได้ว่าแผนการสอนจึงรวมทั้งหลักสูตรและคู่มือการสอนไว้ในเอกสารนี้ด้วย

๒. สื่อที่ใช้สำหรับนักเรียน (ประเภทของหนังสือที่ใช้ในโรงเรียน)

หนังสือที่ใช้ในโรงเรียน จำแนกประเภทตามลักษณะของหนังสือได้ ดังต่อไปนี้

๒.๑ หนังสือเรียน คือ หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้สำหรับการเรียน มีสาระตรงตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรอย่างถูกต้องและครบถ้วน อาจจะมีลักษณะเป็นเล่ม เป็นแผ่น หรือเป็นชุดก็ได้ อนึ่ง หนังสือเรียน อาจมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน ทั้งนี้ แบบเรียน แบบสอนอ่าน หนังสืออ่าน หนังสือประกอบการ เรียน

๒.๒ หนังสือเสริมประสบการณ์ คือ หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้ แต่มีใ้กำหนดให้เป็นหนังสือเรียน หนังสือประเภทนี้โรงเรียนควรจัดหาไว้บริการครูและนักเรียนในโรงเรียน โดยคำนึงถึงประโยชน์ในแง่ของ

- ก. การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง
- ข. ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความซาบซึ้งในคุณค่าของภาษา
- ค. การเสริมสร้างทักษะและนิสัยรักการอ่าน
- ง. การเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ความหลักสูตรให้

กว้างขวางขึ้น สำหรับหนังสือเสริมประสบการณ์นี้กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้จัดทำหรือกำหนดขึ้นโดยจำแนกประเภทดังนี้

ก. หนังสืออ่านนอกเวลา คือ หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ในการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งหลักสูตรนอกเหนือจากหนังสือเรียน สำหรับให้นักเรียนอ่านนอกเวลาเรียน โดยถือวาทิจกรรมการเรียนเกี่ยวกับหนังสือนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนหลักสูตร

ข. หนังสืออ่านเพิ่มเติม คือ หนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตรสำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล หนังสือประเภทนี้เคยเรียกว่า หนังสืออ่านประกอบ

ค. หนังสืออุทิศ คือ หนังสือสำหรับใช้คนคว่ำอ่างอิงเกี่ยวกับารเรียน การเรียบเรียงหนังสือประเภทนี้เป็นเชิงวิชาการ

ง. หนังสือส่งเสริมการอ่าน คือ หนังสือที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เน้นไปในทางส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น อาจเป็นหนังสือสารคดี นวนิยาย นิทาน ฯลฯ มีลักษณะไม่ยึดข้อวัจนธรรม ประเพณีและศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ มีคติ และมีสาระประโยชน์

๒.๓ แบบฝึกหัด คือ สื่อการเรียนสำหรับให้ผูู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อช่วยเสริมให้เกิดทักษะและความแตกฉานในบทเรียน แบบฝึกหัดที่ใช้ในโรงเรียนได้นั้น กระทรวงศึกษาธิการจะเป็นผู้กำหนด

สื่อการ สอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ ได้กำหนดหลักการข้อหนึ่งว่า "...เป็นหลักสูตรที่สนองความต้องการของท้องถิ่นทางบ้านอาชีพ การจัดสอนวิชาอาชีพ จึงจำเป็นจะต้องสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๐ : ๑) เพื่อให้หลักสูตรวิชาอาชีพสนองความต้องการของท้องถิ่นทางบ้านอาชีพอย่างแท้จริง กระทรวงศึกษาธิการจึงเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นจัดทำหลักสูตรวิชาอาชีพของท้องถิ่นขึ้นใช้ได้ โดยเสนอขออนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการเพื่อประกาศใช้ทั่วประเทศ ดังปรากฏในหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ ที่กำหนดไว้ว่า การจัดรายวิชาของหลักสูตรมัธยมศึกษาการงานและอาชีพที่นอกเหนือจากที่มีอยู่ในหลักสูตรนี้ ให้โรงเรียนเป็นผู้จัดทำตามความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่นได้ โดยอนุมัติของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๐ : ๔) หลักสูตรวิชาอาชีพท้องถิ่นถือเป็นแบบสำหรับท้องถิ่นในการทำโครงการสอน การเตรียมการสอน การจัดทำตำราเรียน คู่มือครู แผนการสอน อุปกรณ์การสอน และกิจกรรมการศึกษา

เพื่อให้การ จัดการ เรียนการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่นบรรลุตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้ท้องถิ่นจัดทำสื่อการ สอนขึ้นใช้ในการ เรียนการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น โดยกระทรวงศึกษาธิการจัดสรรงบประมาณให้ เขตการศึกษา เพื่อจัดทำสื่อการ สอนควบคู่ไปกับหลักสูตรวิชาอาชีพของท้องถิ่น และ ได้กำหนดจุดประสงค์ในการ จัดทำสื่อการ สอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ดังนี้

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจและ กระหนักในความสำคัญของงานอาชีพ และ เห็นความจำเป็นที่จะ ต้อง เลือกอาชีพและ ประ กอบอาชีพให้ เหมาะสมกับตนเองและ สังคม เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะ ต้องปรับคนให้เข้ากับสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่
๒. เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าในการทำงานและมีทัศนคติที่ดีและ ถูกต้องของงาน สัมมาชีพทุกชนิด
๓. เพื่อสร้างคุณลักษณะอันจำเป็นต่อการทำงานให้แก่ผู้เรียน เช่น จรรยาบรรณในอาชีพ การจัดการอาชีพ ความอดทน และความเป็นผู้รับผิดชอบอาชีพ
๔. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และ ประ สบการณ์ มีความสามารถประกอบอาชีพ และรูของทางที่จะ ใช้วิชาที่นั้นให้เหมาะสมกับตนเองและ สังคม ในแต่ละ ขั้นตอนก่อนที่ตนเรียนสำเร็จออกไป หรือหากต้องการ จะศึกษาต่อสูงขึ้นก็พร้อมที่จะ ทำได้

(กรมวิชาการ, ๒๕๒๕: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่นที่เขตการศึกษาจัดทำประกอบด้วย คู่มือการสอน และจุดสารประกอบการเรียน คู่มือการสอน เป็นเอกสารสำหรับครูใช้ประกอบการสอน วิชาอาชีพที่จะเปิดสอนภาคทฤษฎีในโรงเรียน และออกไปฝึกหัดงานนอกโรงเรียนในสถาน ประกอบอาชีพอิสระในท้องถิ่นหรือบ้านของผู้ปกครอง (ตามหมวด ๗ ในระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการ ว่าด้วยการให้นักเรียนหาความรู้จากแหล่งวิทยากร และสถานประกอบการ) จุดสารประกอบการเรียน เป็นเอกสารที่ใช้ประโยชน์สำหรับนักเรียนอ่านประกอบเมื่อโรงเรียน จะให้นักเรียนไปเรียนวิชาอาชีพกับผู้ปกครองหรือสถานประกอบอาชีพอิสระ อันเป็นการเพิ่มพูน ความรู้ทางวิชาอาชีพแก่นักเรียน รวมทั้งเป็นเอกสารประกอบการความรู้ของครูผู้สอนอีกด้วย

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดรายละเอียดของคู่มือการสอนและจุดสารประกอบการเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำดังนี้

คู่มือการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น

ให้มีหัวข้อบทเรียนดังต่อไปนี้

ปกหน้า

คำนำ (ของเล่ม)

คำชี้แจง (ของเล่ม)

บทเรียนที่ ๑ เรื่อง.....

- ๑. จุดประสงค์ (หมายถึง จุดประสงค์การเรียนรู้ ให้เขียนเป็นข้อ ๆ ว่าจะ ให้นักเรียนมีความรู้และมีความสามารถปฏิบัติอะไรบ้าง)
- ๒. เนื้อหาวิชา (เนื้อหาหลักที่จะต้องสอนให้นักเรียนมีความรู้ หรือให้มีทักษะ ในวิชาอาชีพ ทั้งนี้แล้วแต่ว่าจะ เป็นบทเรียนภาคทฤษฎีหรือ บทเรียนภาคปฏิบัติ ซึ่งอาจารย์จะต้องสอนและให้ฝึกหัดงาน สลับกันไปจนกว่าจะสำเร็จรายวิชานั้น จึงจะควรมีรายละเอียด เพียงพอสำหรับอาจารย์ที่จะนำไปถ่ายทอดให้นักเรียน)
- ๓. กิจกรรมการสอน (ขั้นตอนการสอนของอาจารย์)
- ๔. กิจกรรมของนักเรียน (จะให้นักเรียนทำอะไรบ้าง)

๕. สื่อการเรียน (วัสดุช่วยสอนมีอะไรบ้างในบทเรียนนี้)
๖. การประเมินผล (วิธีวัดผลรูปแบบต่าง ๆ เลือก ๑ - ๓ อย่าง)

จุดสารประกอบการเรียนวิชาอาชีพของท้องถิ่น
(ตัวอย่างแนวสารบัญ)

งานผลิต งานช่าง หมวดช่างอุตสาหกรรม หมวดศิลปะและหัตถกรรม	งานบริการ หมวดคหกรรม หมวดคหกรรมและนาฏกรรม หมวดพาณิชยกรรม	งานผลิต งานเกษตร (หมวดเกษตร)
๑. ภูมิศาสตร์อาชีพ	๑. ภูมิศาสตร์อาชีพ	๑. ภูมิศาสตร์อาชีพ
๒. วัสดุ (คุณสมบัติการจัก)	๒. อนามัยเกี่ยวกับอาชีพ	๒. ชนิดและประเภทที่ควรรู้จัก
๓. อุปกรณ์ (ชนิด, วิธีใช้)	๓. วัฒนธรรมเกี่ยวกับอาชีพ	๓. การคัดเลือกพันธุ์
๔. เครื่องมือ (ประเภท, วิธีใช้)	๔. วัสดุเครื่องมือและเครื่องใช้	๔. การเตรียมสถานที่
๕. เครื่องใช้ (มีอะไรบ้าง)	๕. กรรมวิธีหรือวิธีปรุงหรือวิธีบริการ	๕. โรคที่ควรทราบและการป้องกันรักษา
๖. กรรมวิธีการผลิต	๖. การบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องมือ	๖. กรรมวิธีการเพาะปลูกเลี้ยงดู
๗. การคิดต้นทุนกำไร	๗. ความประหยัด	๗. การบำรุงรักษา
๘. การตลาดและการสหกรณ์	๘. การให้บริการลูกค้า	๘. การคิดต้นทุนและกำไร
	๙. การคิดต้นทุนกำไร	๙. การตลาดและสหกรณ์
	๑๐. การตลาดและสหกรณ์	

เขตกการศึกษาได้เริ่มดำเนินการจัดทำสื่อการเรียนสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ เรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๓ กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจวัสดุหลักสูตรวิชาอาชีพขึ้น เพื่อทำหน้าที่สำรวจพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

ในการปรับปรุงแก้ไขสื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ที่เขตกการศึกษาจัดทำเพื่อให้สื่อการสอนมีความสมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปจัดพิมพ์เผยแพร่ให้โรงเรียนใช้ต่อไป ในการตรวจพิจารณาสื่อการสอน คณะกรรมการได้กำหนดแนวทางในการพิจารณาดังนี้

แนวการพิจารณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขสื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น

- ๑. ให้พิจารณาว่าเป็นรายวิชา/สื่อการสอนที่ไม่ซ้ำซ้อนกับหลักสูตรอื่น ๆ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศไว้แล้ว
- ๒. ให้พิจารณาว่าสื่อการสอนวิชาอาชีพมีเทคนิควิธีที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น
- ๓. ให้พิจารณาความถูกต้อง และครบถ้วนของรูปแบบในการเขียน (ความรูปแบบที่กำหนดไว้ข้างต้น)
- ๔. เนื้อหาและลำดับขั้นตอนสอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชาอาชีพนั้น ๆ และมีความง่ายเหมาะสมแก่วัยของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- ๕. การใช้ภาษาเข้าใจง่ายและถูกต้อง
- ๖. ในการพิจารณาสื่อการสอนขอให้คณะกรรมการ / คณะปฏิบัติงานแก้ไขให้ถูกต้อง พร้อมทั้งจะเป็นต้นฉบับ ซึ่งจะส่งพิมพ์เป็นเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่สมบูรณ์ได้

คู่มือการสอน

พิจารณาให้ข้อเสนอแนะที่สมบูรณ์ตามแนวทางดังนี้

- ๑. คำนำ ความสมเหตุสมผลของการจัดทำเอกสารเล่มนั้น ๆ
- ๒. คำชี้แจง ต้องเน้นว่าเป็นอาชีพที่นิยมกันในท้องถิ่น และมีเทคนิคเฉพาะที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และให้แนวทางในการประกอบอาชีพ
- ๓. การลำดับบทเรียนและกำหนดคาบ มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกัน จำนวนคาบเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา กำหนดภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไว้ชัดเจนและสอดคล้องกัน
- ๔. การเขียนสารบัญ
- ๕. ในการพิจารณาทุกรายวิชาอาชีพให้เน้นในเรื่องต่อไปนี้ ให้มีสื่อแทรกอยู่ในเนื้อหาและกิจกรรมของแต่ละบทเรียน
 - ๕.๑ ทักษะในการประกอบอาชีพ
 - ๕.๒ เจลคติที่ถูกต้องก่ออาชีพ
 - ๕.๓ ยารจัดการในการประกอบอาชีพ (การศึกษาค้นคว้า การตลาด

และการสหกรณ์

๕.๔ จรรยาบรรณในอาชีพ

๖. แหล่งความรู้และสื่อการเรียนการสอนในห้องเรียน ต้องเสนอแนะแหล่งความรู้ และทรัพยากรที่มีอยู่แล้วในห้องเรียน ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาอาชีพ นั้น ๆ

๗. ช่องทางในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง ต้องเสนอแนะช่องทางการประกอบอาชีพนั้น ๆ ที่เป็นไปได้ในห้องเรียน หรือเสนอแนะแนวทางให้นักเรียนสามารถคิด และตัดสินใจในอาชีพนั้น ๆ ได้

๕. รายละเอียดที่ควรพิจารณาในแต่ละบท

๕.๑ จุดประสงค์ (การเขียนอยู่ในรูปจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม จุดประสงค์ ในแต่ละบทสอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชา และจุดประสงค์ทั่วไป)

๕.๒ เนื้อหาวิชา (เนื้อหาวิชาตรงตามจุดประสงค์ มีรายละเอียดถูกต้องสอดคล้องกัน)

๕.๓ กิจกรรมการสอน (กิจกรรมที่ครูจัดให้นักเรียนนั้นตรงตามจุดประสงค์ เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ลำดับชั้นก่อนดี มีจำนวนมากพอที่จะให้ครูเลือก ได้เหมาะสมปฏิบัติได้ผลดี)

๕.๔ กิจกรรมนักเรียน (สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาวิชา เหมาะสมกับวัย ความสนใจของนักเรียน เวลา และปฏิบัติได้ผลดี)

๕.๕ สื่อการเรียน (สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาวิชา มีความเหมาะสม ทำให้เข้าใจง่าย น่าสนใจ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี)

๕.๖ การประเมินผล (ครบและตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ระบุการ ประเมินผลไว้ชัดเจนพอที่จะปฏิบัติได้เป็นแนวเดียวกัน)

๕. ข้อเสนอนแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

จุดสสารประกอบการเรียน

พิจารณาให้ข้อเสนอแนะที่สมบูรณ์ความแนว ดังนี้

- ๑. คำนำ (ความสมเหตุสมผลในการเขียนคำนำ ในทำนองที่ว่าทำไมจึงเขียนจุดสสารนี้)
- ๒. คำชี้แจง (บรรยายถึงลักษณะเด่นของวิชา เรื่องที่น่าสนใจ ความคิดเห็นของผู้จัดทำ)
- ๓. การเขียนสารบัญ (ถูกต้องและเป็นไปตามมาตรฐานตามลำดับ คือ คำนำ คำชี้แจง วิทยานิพนธ์ มหัท หนังสืออ้างอิง ภาคผนวก)
- ๔. รายละเอียดที่เขียนไว้ในจุดสสารประกอบการเรียนในแต่ละอาชีพ เน้นในเรื่องต่อไปนี้
 - ๔.๑ ทักษะในการประกอบอาชีพ
 - ๔.๒ เจตคติที่ถูกต้องต่ออาชีพ
 - ๔.๓ การจัดการในการประกอบอาชีพ (การคิดค้นทุนกำไร การตลาดและสหกรณ์)
 - ๔.๔ จรรยาบรรณในอาชีพ
 - ๔.๕ ประสมการณ์ในอาชีพนั้น
- ๕. การบรรจุเนื้อหา (ตรงตามรายวิชา ความถูกต้องและการลำดับชั้นคอนเหมาะสม ยากง่ายเหมาะกับชั้นและอายุ
- ๖. ภาพประกอบ (ถูกต้อง เพียงพอ เหมาะสม)
- ๗. การดึงคำความทบทวนท้ายบทและกิจกรรมเสนอแนะ (ครบและตรงตามจุดประสงค์ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างดี)
- ๘. หนังสืออ้างอิง (การเขียนหนังสืออ้างอิงให้ถูกต้องตามหลักบรรณานุกรม)
- ๙. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

เพื่อให้การนำสื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่นไปใช้ในการเรียนการสอนบรรลุความจุดประสงค์ของการจัดทำสื่อการสอน กรมวิชาการได้ชี้แจงท้องถิ่นให้เตรียมการก่อนให้สถานศึกษาใช้สื่อการสอนไว้ว่า ท้องถิ่นควรจัดประชุมชี้แจงหรืออบรมครู อาจารย์ในเรื่อง

การจักสอนวิชาอาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในหัวข้อต่อไปนี้

๑. การจักแผนการเรียนวิชาอาชีพ
๒. การจักสอนวิชาอาชีพในโรงเรียน
๓. การจักให้นักเรียนไปฝึกงานอาชีพนอกโรงเรียน (หรือฝึกอาชีพในแหล่ง
วิทยาการ สถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระ)

ลักษณะของสื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ที่

สื่อการสอนประเภทคู่มือการสอน หนังสือเรียน และหนังสือเสริมประสบการณ์ถือว่ามีความสำคัญต่อครูและนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนอย่างมาก เพราะเป็นสื่อการสอนที่หาง่ายและใช้สะดวกกว่าสื่อการสอนประเภทอื่น แต่ก่อนที่ครูจะเลือกใช้สื่อการสอนเหล่านี้ ครูควรพิจารณาว่า สื่อการสอนเล่มใดดีและมีคุณค่าต่อการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ มีผู้ให้หลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาลักษณะของหนังสือเรียนที่ดีไว้ จึงพอนำมาประมวลเป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกใช้สื่อการสอนของครูได้ดังนี้

ก. สวัสดิ์พิพาณิชย์ (๒๕๐๓ : ๓๓-๓๕) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือแบบเรียนที่ดีว่าจะต้องมีคุณสมบัติที่หลายประการ คือ

๑. ถูกต้องเที่ยงตรงในเรื่องของข้อเท็จจริง ส่วนวนภาษา กวีสะกศการันต์ การแบ่งวรรคตอน การย่อหน้า นอกจากนี้จะต้องให้ข้อเท็จจริงที่เป็นกลางไม่ลำเอียง หรือชักจูงให้เกิดมีความคิดไขว้เขวไปจากความเป็นจริง

๒. ความยากง่ายของภาษาที่ใช้ในการเขียนหนังสือเรียน หนังสือเรียนสำหรับเด็กต้องใช้ภาษาที่ง่าย ถ้อยคำจะต้องเป็นคำที่เด็กใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด และเป็นประโยชน์

๓. การจัดรูปของหนังสือเรียนจะต้องแบ่งออกเป็นบท แต่ละบทแบ่งออกเป็นตอน แต่ละตอนก็ควรมีความยาวพอเหมาะแก่การสอนของครู การออกแบบปกนอกควรมีให้ดูสวยงามปกในต้องบอกเรื่องราวที่สำคัญให้ครบถ้วน สารบัญและคำนำควมวางรูปให้ดูที่ การจักหน้าของหนังสือต้องให้สะดวกแก่การอ่าน กวีพิมพ์จะต้องใช้ขนาดที่ชัดเจนให้เห็นได้ชัดเจน

๔. ภาพประกอบหนังสือเรียนสำหรับเด็กต้องชัดเจนและสวยงาม และถ้าเป็นภาพ สอดคล้องกับความจริงใ้ก็ยิ่งดี การพิมพ์ภาพประกอบให้อุณหภูมิเป็นสิ่งสำคัญ ขนาดของภาพพอ เหมาะแก่ แบนที่ และแบนภาพควรมีความความจำเป็น

๕. ความมั่นคงแข็งแรงของหนังสือ ควรใช้กระดาษดี การเย็บเล่มที่แน่นหนาและ มั่นคง

๖. ราคา ควรจะถูกพอสมควร

๗. ให้ความรู้ที่ทันสมัย

สิรินทร์ ช่วงโชติ และ อรสา กุมาริ ปุ่กหุค (๒๕๐๒ : ไม่ปรากฏเลขหน้า)
ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของแบบเรียนที่ดีว่า

๑. มีเนื้อหาตรงตามหลักสูตรและประมวลการสอนตามวิชาและชั้นที่กำหนด

๒. ควรมีความถูกต้องเที่ยงตรงในเรื่องต่อไปนี้ คือ ข้อเท็จจริง ตัวสะกด การันต์ การแบ่งวรรคตอน และการย่อหน้าที่ถูกต้อง ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา และ ชัดแจ้งแสดงทัศนคติ เป็นกลาง

๓. ให้สาระความรู้และค่านิยมที่ถูกต้อง

๔. เนื้อหาในแบบเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

๕. ส่วนภาษาชวนอ่าน และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน

๖. ภาพประกอบชัดเจนสวยงาม จัดรูปเล่มเหมาะสม

๗. มีเครื่องช่วยประกอบต่าง ๆ เช่น สารบัญ เชิงอรรถ อภิธานศัพท์

ระบุเนียร นาคกรรพ และประภาศรี สิธอำไพ (๒๕๐๕ : ๔๘-๕๐) กล่าวถึง เกณฑ์การเลือกหนังสือแบบเรียนที่ดีไว้พอสรุปได้ว่า เนื้อหาสาระของหนังสือควรถูกต้องตาม หลักวิชาการ อ่างอิง หลักฐานที่เชื่อถือได้ลีลาการเขียนชวนอ่าน เขียนโครงเรื่องให้ล่อ เนื่องและสัมพันธ์กันดี มีส่วนประกอบของหนังสือที่ให้ประโยชน์ใ้จริง ๆ คุณภาพการพิมพ์ และการเข้ารูปเล่ม ประณีต แข็งแรง และผู้เขียนจะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ เขียนด้วย

ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ อภิวัฒน์ ปริชาประศาสน์ (๒๕๑๕ : ๔๕) ได้วิจัยเรื่อง "ความ คิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประ โยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย" และได้เสนอคุณลักษณะของ

แบบเรียนที่นักเรียนต้องการ ซึ่งได้มาจากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามมีใจความโดยสรุปว่า เนื้อหาของแบบเรียนควรถูกต้อง ทันสมัย ส่งเสริมสังคมและความคิดของผู้เรียน สัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน มีสาระที่น่าสนใจ ภาพประกอบต้องชัดเจน ใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจได้ง่าย ไม่สับสนหรือวุ่นวาย ส่วนรูปเล่มและการพิมพ์เป็นเรื่องที่ควรพิจารณาองลงไป

วิจัยวน อินทรกำแหง (๒๕๕๐ : ๔๓) ได้ให้เกณฑ์ในการพิจารณาหนังสือตำราวิชาการโดยควรเลือกพิจารณาเป็นข้อ ๆ ไป ดังนี้

๑. เนื้อหาวิชาและสาระของหนังสือมีสาระ เป็นแก่นสารที่แน่นนอน มีความสมบูรณ์ และ สมบูรณ์เหมาะสำหรับผู้อ่านระดับใด เช่น สำหรับบุคคลทั่วไป นักศึกษา ครู อาจารย์ หรือผู้เชี่ยวชาญ

๒. วิธีเสนอหนังสือ ชวนให้อ่าน เข้าใจง่าย สำนวนสละสลวย ความยากง่าย เหมาะสมกับผู้อ่านในระดับที่ผู้เขียนตั้งใจเขียนให้อ่าน

๓. การวางเค้าโครงลำดับเรื่อง เรียงลำดับความยากง่ายที่ชวนให้เกิดความเข้าใจและความคิดต่อเนื่องเป็นอันดี ไม่ซับซ้อนจนจับเรื่องหรือใจความไม่ได้

๔. คุณวุฒิและประสบการณ์ของผู้เขียน เป็นที่เชื่อถือได้ เพราะมีความรู้จริงและมีประสบการณ์ ในเรื่องนั้นมาจริง

๕. ส่วนประกอบต่าง ๆ ของหนังสือ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านให้สามารถเข้าใจ สาระของเรื่องได้รวดเร็ว ค้นคว้าเรื่องที่ต้องการจากหนังสือเล่มนี้ได้รวดเร็วขึ้นและกว้างขวางขึ้น ส่วนประกอบดังกล่าว ได้แก่ คำนำ สารบัญ กัชนี บรรณานุกรม อภิธานศัพท์ เป็นต้น

๖. ลักษณะรูปเล่ม และคุณภาพของการพิมพ์ หมายถึง ความถูกต้องชัดเจนในการพิมพ์ ทั้งตัวหนังสือ และภาพประกอบ

โกชัย สาริกบุตร (๒๕๕๑ : ๓๐) กล่าวถึงองค์ประกอบของแบบเรียนที่ดีไว้ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

๑. เนื้อเรื่องมีการจัดหมวดหมู่และ เรียงลำดับเรียบร้อย
๒. สาระศิลปะของเนื้อหาควรนำเสนออย่างตรงไปตรงมา
๓. การใช้ภาษานำไปสู่ความเข้าใจอันถูกต้อง
๔. เนื้อหาที่ควรสอดส่องความมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างครบถ้วน

- ๕. คำนิยมที่ปรากฏในเรื่องควรเป็นสิ่งที่ดีคัดเลือกแล้ว
- ๖. เนื้อหาซึ่งการอ้างอิงหลักฐานอย่างถูกต้อง
- ๗. เมื่อจบแต่ละบทหรือแต่ละเรื่องควรมีกิจกรรมเสนอแนะไว้ก่อนท้าย
- ๘. เมื่อจบแต่ละบทหรือแต่ละเรื่องมีการวัดผลผู้เรียนด้วย

สมนึก ลิมทอง (๒๕๒๒ : ๒๕๖-๒๕๗) ได้ให้หลักในการเลือกหนังสือเรียน

ไว้ดังนี้

- ๑. เนื้อหาสาระในหนังสือ จะต้องให้แบบของความคิดรวบยอดที่ถูกต้อง
- ๒. ตรงตามหลักสูตรที่เขียนไว้ทุก ๆ เรื่อง หรือทุก ๆ กลุ่มวิชา
- ๓. มีเนื้อหาสาระที่ให้อะไรที่ทันสมัยสอดคล้องเหตุการณ์
- ๔. ขนาดตัวหนังสือจะคงให้พอเหมาะกับวัยของนักเรียน
- ๕. ภาพประกอบชัดเจน ใช้ระบบการพิมพ์ที่ทันสมัย
- ๖. การจักเนื้อหาเรื่องภายในเล่มมีลักษณะบูรณาการ เนื้อหาสาระซึ่งหมายถึงว่า เนื้อหาภายในเล่มเกี่ยวโยงเป็นลูกโซ่ และให้แนวความคิดกว้างขวางก่อให้เกิดความรู้ทัศนคติ และทักษะแก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก
- ๗. การเขียนเล่มคงทน งดงาม ลักษณะของกระดาษที่นำมาพิมพ์ต้องเป็นกระดาษดี
- ๘. จะต้องมีสารบัญ ทัศนิตายเล่ม อภิธานศัพท์ เพื่อสะดวกในการค้นคว้าอย่าง

รวดเร็ว

ในต่างประเทศ ได้มีผู้วางเกณฑ์ในการพิจารณาหนังสือแบบเรียนไว้ รวบรวมไว้

ดังนี้ คือ

Educator's Encyclopedia (๑๙๖๕ : ๖๕๒-๖๕๓) แบ่งเกณฑ์การวิเคราะห์

ออกเป็น ๒ ด้าน คือ

- ๑. หมวดรูปเล่ม ได้แก่

ก. การนำรูปภาพ แขนงภูมิ แผนที่ ฯลฯ มาประกอบให้โดยผสมความมุ่งหมาย ใช้ได้อย่างกว้างขวาง ทันสมัย สีสันดึงดูดความสนใจหรือไม่ การเว้นริมกระดาษ การเว้นช่องไฟ ทำให้หนังสืออ่านรื่นหรือไม่

- ข. การเข้ารูปเล่มแข็งแรงทนทาน เรียบร้อยหรือไม่ กระดาษที่ใช้พิมพ์
ทนทานหรือไม่
- ค. มีเอกสารอ้างอิงและดัชนีหรือไม่
๒. หมวดเนื้อหา ได้แก่
- ก. เนื้อหาเหมาะกับวุฒิภาวะ ระดับการอ่านและความต้องการของนักเรียน
หรือไม่
- ข. เนื้อหาสามารถดัดแปลงให้เหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียน
และสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของนักเรียนหรือไม่
- ค. การเสนอเรื่องราวต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันดีหรือไม่
- ง. ผู้เขียนได้แทรกคุณค่าของประชาธิปไตยไว้ในเนื้อหาอย่างแยบยลหรือไม่
- จ. มีความสมดุลย์กันระหว่างเนื้อหาแบบปัญหาเป็นศูนย์กลาง และแบบเนื้อหา
วิชาเป็นศูนย์กลางหรือไม่
- ฉ. ประเด็นโต้แย้งในเนื้อหาที่เป็นความคิดส่วนตัวของผู้เขียนเอง แสวง
ไว้อย่างเสรี หรือมีอคติปนหรือไม่
- ช. เนื้อหาในส่วนที่เป็นจริง ภาพประกอบ การอ้างอิง มีความถูกต้องทันสมัยหรือไม่ มีวิธีเขียนที่น่าสนใจและชัดเจนหรือไม่
- ซ. มีเชิงอรรถสมบูรณ์หรือไม่ แบบฝึกหัดที่ควรถูกนักเรียนมีเพียงพอหรือไม่

เบอร์นิส แอล สมาโลนิส (Bernice L. Samalonis) (๑๙๕๘ : ๒๓๓๓-๒๓๔๘)
ได้ให้เกณฑ์ในการเลือกหนังสือเรียนเอาไว้ว่า เนื้อหาควรถูกต้องตามความเป็นจริง ทันสมัย
สัมพันธ์กับความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ภาษาที่ใช้สละสลวย เข้าใจง่าย ส่วนประกอบ
อื่น ๆ เป็นกันทั่ว กิจกรรม เชิงอรรถ ภาพประกอบ ฯลฯ ต้องมีส่วนช่วยในการเรียนรู้ของ
ผู้เรียน การพิมพ์ต้องชัดเจน มีคุณภาพดี และผู้เขียนต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เขียน

ซามูเอล บรอดเบลท์ (Samuel Brodbelt) (๑๙๓๕ : ๑๙๙๓-๑๙๙๓) ได้วาง
เกณฑ์การพิจารณาแบบเรียนไว้ดังนี้ คำนึงเนื้อหา ความรู้และประสบการณ์ของผู้เขียนว่าเหมาะ
กับเรื่องที่เขียนหรือไม่ เนื้อหาถูกต้อง มีกิจกรรม การแก้ปัญหา การแก้ปัญหาตลอดจนข้อเสนอ
แนะให้อ่านหนังสือประกอบ หรือกระตุ้นให้ค้นคว้าเพิ่มเติม คำนึงรูปเล่ม ภูมิทัศน์ เชิงอรรถ ราคา

ความหนาของหนังสือ ภาพประกอบ ก็ขึ้นท้ายเล่ม ตลอดจนรายชื่อหนังสืออ้างอิง

เลียวนาร์ค เอช คลาร์ค (Leonard H. Clark) และเออร์วิง เอส สตาร์ (Irving S. Starr) (๑๙๓๖ : ๒๖๖) ใ้วางกฎเกณฑ์การเลือกพิจารณาหนังสือเรียนไว้ สรุปได้ดังนี้ เนื้อหาควรถูกต้องตามความเป็นจริง หันสมัย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชา สัมพันธ์กับความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญไว้อย่างครบถ้วน และเรียงลำดับไว้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ส่วนประกอบด้านอื่น ๆ ได้แก่ ดิจกรรรมเชิงอรรถ ภาพประกอบ การพิมพ์มีคุณภาพดี ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้เขียนต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นโดยตรง

จากหลักเกณฑ์และ แนวทางในการพิจารณาหนังสือเรียนที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ พอจะนำมาประมวลเป็นแนวทางในการพิจารณาลักษณะของคู่มือการสอนและจุดสสารประกอบการเรียนที่คิดว่า ควรมีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร ใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย ผู้สอนและผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำหรือกิจกรรมได้ เหมาะสมกับวัยความรู้ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น มีความทันสมัยและถูกต้องในหลักวิชา เสนอแนะอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม และระบุการประเมินผลเมื่อจบบทเรียนแต่ละบท

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ยังไม่มีผู้ใคร่วิจัยไว้ ผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ๒๕๒๐ และหลักสูตรกลุ่มวิชาการงานและอาชีพ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ๒๕๒๐ ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๒๓ สำนักงานศึกษาธิการ เขต ๕ (๒๕๑๔ : ๖-๑๓) ใ้วิจัยเรื่อง "การศึกษามลแนะนำการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา ๒๕๒๐ เขตการศึกษา ๕" โดยใช้แบบคิคคามผลซึ่งแจกจ่ายขึ้น ๒ ชุด คือ คณะกรรมการระดับเขตออกคิคคามผลโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดต่าง ๆ ของเขตการศึกษา ๕ รวมทั้งสิ้น ๕๔ โรงเรียน คณะกรรมการระดับจังหวัดออกคิคคามผลโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดของกันทั้งสิ้น ๑๔๙ โรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า สภาพทั่วไปเกี่ยวกับบุคลากร มีปัญหาความพร้อมเกี่ยวกับผู้สอนในวิชาต่าง ๆ

โดยเฉพาะวิชาการงานและอาชีพ พชานามัย คณิตฯ ซึ่งชาครครูผู้สอนที่จบมาโดยตรงเป็น
 อย่างมาก ความพร้อมด้านอาคาร พบว่า ยังขาดโรงฝึกงานและห้องปฏิบัติการวิชาชีพเป็น
 ส่วนใหญ่ ด้านสื่อการเรียนพบว่า ยังมีคู่มือครูไม่พอเพียง และขาดอุปกรณ์การสอนในสายวิชา
 การงานและอาชีพ โรงเรียนบางแห่งยังไม่สามารถจัดแผนการเรียนสนองความต้องการ
 ของนักเรียนได้เนื่องจากขาดครูผู้สอน อุปกรณ์เครื่องมือและสถานที่ไม่อำนวย ส่วนใหญ่
 นักเรียนจะเลือกเรียนวิชาสามัญมากกว่าวิชาอาชีพ ด้านการเรียนการสอน ครูส่วนมากสอน
 โดยวิธีสอนตามเนื้อหาในแบบเรียน โดยยึดคู่มือครูและสอนโดยกำหนดจุดประสงค์เป็นรายคาบ
 และยึดจุดประสงค์รายวิชาเป็นหลักในการสอนเป็นจำนวนเท่า ๆ กัน มีส่วนน้อยที่สอนตาม
 เนื้อหาของแบบเรียนและความวัตถุประสงค์ของเนื้อหา ปัญหาในการใช้คู่มือครูคือ คู่มือครูมี
 เนื้อหามากใช้เวลาสอนน้อย บางแห่งนักเรียนมีพื้นฐานค่าทำให้ไม่เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด

ปีการศึกษา ๒๕๒๓ กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (๒๕๒๔ : ๔-๑๑) ได้
 วิจัยเรื่อง "การศึกษาสถานภาพของการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพ และการใช้แหล่งวิทยากร
 และสถานประกอบการ ความหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. ๒๕๒๑" กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
 คือ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาพิเศษเขตที่เป็นผู้ประสานงานการวิจัย ผู้บริหาร โรงเรียน
 หัวหน้าหมวดวิชากลุ่มการงานและอาชีพของโรงเรียน และเจ้าของสถานฝึกอาชีพที่ให้ความ
 ร่วมมือรับนักเรียนเข้าฝึกงานอาชีพ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมี ๔๐ โรงเรียน จาก ๒๕ จังหวัด
 ในทุกเขตการศึกษา รวมทั้งกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสำรวจ แบบสอบถาม
 และแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า ประมาณ ๒๕% ของโรงเรียนทั้งหมด จัดแผนการ
 เรียนเฉพาะด้านวิชาการแก่เพียงอย่างเดียว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนเอกชน ส่วนโรง
 เรียนที่จัดแผนการเรียนหลายแผน โดยมีแผนการเรียนวิชาอาชีพด้วย (ประมาณ ๗๕% ของ
 โรงเรียนทั้งหมด) จัดเป็น ๒ ลักษณะ คือ จัดแผนการเรียนวิชาอาชีพและใช้สถานฝึกงาน
 ของโรงเรียนเอง (ประมาณ ๗๗%) ซึ่งส่วนมากเป็นโรงเรียนในโครงการพัฒนาการศึกษา
 โรงเรียนมัธยมแบบประสม (ค.ม.ส.) และโครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนมัธยมใน
 ส่วนภูมิภาค (ค.ม.ภ.) และจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพและใช้สถานฝึกงานนอกโรงเรียน
 (ประมาณ ๒๓%) ปัญหาและอุปสรรคที่พบคือโรงเรียนขาดเอกสารหลักสูตรคู่มือต่างๆที่ใช้
 สอนวิชาอาชีพ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านวิชาอาชีพโดยตรง ขาดสถานที่ เครื่องมือและ
 อุปกรณ์ ผู้ปกครองและนักเรียนไม่สนใจเรียนวิชาอาชีพ โรงเรียนในชนบทเปิดวิชาอาชีพ
 เฉพาะ เกษตรอย่างเดียว เพราะขาดอุปกรณ์และครูสอนวิชาอาชีพอื่น ๆ ประมาณ ๔๒% ของ

โรงเรียนทั้งหมดยังไม่ได้ดำเนินการให้นักเรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยากร และสถานประกอบการนอกโรงเรียนเลย

พ.ศ. ๒๕๒๓ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา สำนักงานศึกษาธิการเขต ๖ (๒๕๒๓ : ๑-๓) ได้วิจัยเรื่อง "สภาพการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑" เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ ๒ ชุด คือแบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และแบบสัมภาษณ์ครูอาจารย์ที่สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนประจำจังหวัด ๓ โรงเรียน โรงเรียนประจำอำเภอ ๑๓ โรงเรียน โรงเรียนประจำตำบล ๕ โรงเรียน โรงเรียนราษฎร์ ๑๖ โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประจำอำเภอเปิดสอนวิชาอาชีพและส่งเสริมให้เรียนมากกว่าโรงเรียนประเภทอื่น ๆ โรงเรียนโดยมากจะจัดแผนการเรียนไว้ ๓ ปี แต่จัดอย่างไม่มีเป้าหมาย โรงเรียนประจำจังหวัดให้นักเรียนเลือกหลังการสอบคัดเลือกเข้าเรียนได้ โรงเรียนราษฎร์จะจัดมักเรียนเข้าเรียนตามแผนการเรียนที่โรงเรียนจัดไว้ การจัดแผนการเรียน โรงเรียนประจำจังหวัดและโรงเรียนประจำอำเภอยึดความแนวความพร้อมของโรงเรียนและความสามารถของนักเรียนเป็นส่วนมาก โรงเรียนประจำตำบลยึดความความพร้อมของโรงเรียนและความต้องการของสังคมในท้องถิ่นเป็นส่วนมาก การฝึกงานนอกสถานที่พบว่าโรงเรียนมัธยมส่วนมากไม่ได้ใช้แหล่งวิทยากร สถานประกอบการ ในการสอนวิชาอาชีพ จะมีอยู่บ้าง เป็นโรงเรียนประจำตำบล

พ.ศ. ๒๕๒๒-๒๕๒๓ จำเนียร น้อยท่าซ่าง (๒๕๒๓ : ๔-๑๐) หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๕ ได้วิจัยเรื่อง "ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับเรื่อง การเรียนวิชาอาชีพของเด็กมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. ๒๕๒๑" กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. ๒๕๒๑ จำนวน ๕๓๓ คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ต้องการให้บุตรหลานของตนเรียนวิชาอาชีพเหมือนอาชีพตน แต่ต้องการให้ทางโรงเรียนเปิดสอนวิชาอาชีพที่มีอยู่ในท้องถิ่นถึงร้อยละ ๕๓.๑๓ ในการเลือกแผนการเรียน ผู้ปกครองให้คัดเลือกแผนการเรียนเองและผู้ปกครองและเด็กร่วมกันพิจารณาเลือกแผนการเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความพอใจในวิชาเลือกที่โรงเรียนเปิดสอนอยู่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยในทางที่จะให้เด็กระดับเดียวกันเรียนวิชาเลือกเหมือนกัน การเรียนวิชาอาชีพ ผู้ปกครองข้างมากมีความเห็นว่า ควรให้บุตรหลานของตนเรียนวิชาอาชีพอยู่ในโรงเรียน และทางโรงเรียนจะให้เด็กไปเรียนวิชาอาชีพที่นอก

ก็ได้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ถ้าทางโรงเรียนจะส่งเด็กมาฝึกอาชีพกับตนจะมีความ
ยุ่งยากมาก

ปี ๒๕๓๓ เขตการศึกษา ๓ (๒๕๒๔ : ๑๓-๑๕) ได้วิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของ
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในการส่งนักเรียนออกฝึกงานอาชีพของสถานที่ ความหลัก-
สุกรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑" กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ
หัวหน้าฝ่ายแนะแนว และหัวหน้าหมวดวิชาการงานและอาชีพของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขต
การศึกษา ๓ จำนวน ๑๑๖ คน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่เปิดสอนวิชาอาชีพหมวด
เกษตรกรรม คหกรรม และอุตสาหกรรม ความสำคัญ โรงเรียนขนาดเล็กเปิดสอนประมาณ ๓
หมวดวิชา การเปิดสอนวิชาอาชีพ โรงเรียนคำนึงถึงความพร้อมของโรงเรียนเป็นอันดับแรก
ปัญหาของการสอนวิชาอาชีพคือ การขาดสถานที่ฝึกงาน ช่างวัสดุอุปกรณ์ และขาดครูผู้สอนวิชา
อาชีพ ในด้านการส่งนักเรียนไปฝึกงานอาชีพนอกสถานที่ ไม่มีโรงเรียนใดส่งเลย โดยมีความ
คิดเห็นว่า เพราะสถานประกอบอาชีพอิสระไม่มีปริมาณงานมากพอที่จะส่งนักเรียนไปฝึกงาน
จังหวัดไม่ประกาศชื่อแหล่งวิทยากร สถานประกอบการ สถานฝึกงานอาชีพอยู่ห่างไกลจาก
โรงเรียนมาก มีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายของครูนิเทศและช่างกำลังครูที่จะออกไปนิเทศ

กนกรัตน์ ชาญกว้าง (๒๕๒๓ : บทคัดย่อ, ๑๔๐-๑๕๐) ได้วิจัยเรื่อง "ความ
ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เกี่ยวกับประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรมัธยม
ศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๕"
กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๔ คน ผู้บริหาร จำนวน ๒๕๐ คน ครู
จำนวน ๒๔๔ คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่
ยังขาดห้องปฏิบัติการวิชาชีพ หน่วยงานนิเทศกมลิตส์ถือการ เรียนให้โรงเรียนใช้ในเกณฑ์
น้อย การผลิตสื่อการเรียนของโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย การใช้แหล่งวิทยากรและ
สถานประกอบการของโรงเรียนยังใช้อยู่ในเกณฑ์น้อยเพราะขาดความร่วมมือ ชุมชนให้
ความช่วยเหลือโรงเรียนเกี่ยวกับสื่อการเรียนอยู่ในเกณฑ์น้อย

สมาน บุญสิน (๒๕๒๔ : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง "การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ ในเขตการศึกษาหนึ่ง" กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหาร
โรงเรียน ๑๐๕ คน หัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ ๑๗๐ คน ครูผู้สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ ๗๕
คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญที่โรงเรียนพบ คือ การจัด

หลักสูตรหมวดวิชาการทำงานและอาชีพเพื่อสนองความต้องการของนักเรียน การจัดการวาง
สอนและแผนการ เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร และการขาดความร่วมมือจากครูในการจัด
การเรียนการสอนเพื่อปฏิบัติการหลักสูตร การขาดความร่วมมือจากผู้ปกครอง การศึกษา
เกี่ยวกับรายวิชาอาชีพในหลักสูตร เพื่อช่วยในการแนะแนว และการแนะนำเกี่ยวกับการเลือก
แผนการเรียนกระทำใ้ยาก การเปิดสอนรายวิชาต่าง ๆ ตามแผนการเรียนไม่อาจกระทำใ้
อย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เพราะขาดบุคลากร วัสดุอุปกรณ์และสถานที่

ปีการศึกษา ๒๕๒๕ สมบัติ พักขิม (๒๕๒๖ : จ, ข,) ใ้วิจัยเรื่อง "ความ
คิดเห็นของผู้บริหาร และ ครู เกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานสื่อการสอนของโรงเรียนมัธยม
ศึกษาลังกัตกรรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร" กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียน
จำนวน ๑๕๐ คน ครูโศกทัศน์ศึกษาจำนวน ๕๐ คน และครูปฏิบัติการสอน จำนวน ๓๐๗ คน
เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานสื่อการสอนและปัญหา เกี่ยวกับ
กระบวนการบริหารงานสื่อการสอนทั้งนี้คือ ครูกำหนดชนิดของสื่อการสอนในการวางแผนการ
สอนไม่ได้ ครูไม่ทราบหน้าที่ของหน่วยสื่อการสอน โรงเรียนชาควัสดุและอุปกรณ์สื่อการสอน
ครูโศกทัศน์ศึกษาทำหน้าที่ในการแนะนำการใช้สื่อการสอนใ้คนน้อย โรงเรียนไม่มีครูโศกทัศน์-
ศึกษา ครูขาดความสนใจในการใ้สื่อการสอน ผู้บริหาร โรงเรียนไม่จัดใ้มีการนิเทศการใช้สื่อ
การสอนภายในโรงเรียน ครูโศกทัศน์ศึกษากับครูปฏิบัติการสอนขาดการประสานงานต่อกัน
จึงใ้ขาดความสะดวกในการใ้สื่อการสอน ครูหาสื่อการสอนที่ใ้ต้องการไม่ได้ เนื่องจาก
ไม่รายงานใ้ผู้บริหาร โรงเรียนใ้ทราบถึงความใ้ต้องการ โรงเรียนไม่สามารถจัดงบประมาณ
สนองความใ้ต้องการ ของครูในด้านการจัดหาสื่อการสอน

ปีการศึกษา ๒๕๒๕ โสภณ โสภนิก (๒๕๒๖ : บทคัดย่อ) ใ้วิจัยเรื่อง "ความ
คิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับการใ้หลักสูตรกลุ่มการทำงานและ อาชีพใน
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ ในเขตการศึกษา ๖" กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย
หัวหน้าสถานศึกษา ๑๑๔ คน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ๑๑๔ คน และครูผู้สอนกลุ่มการทำงาน
และอาชีพ ๒๓๖ คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกรใ้หลักสูตรกลุ่มการทำงานและ
อาชีพในสถานศึกษา ๆ รวม ๖ สถาน ใ้แก่ การจัดแผนการเรียน การวางแผนการเรียน เทคนิค
และวิธีสอน สื่อการเรียน: สถานที่ใ้สอนและมีงาน และการ วิชาและประเมินผลการเรียน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนมีความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร กลุ่ม การงานและอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างดี เกี่ยวกับการดำเนินการในกิจกรรมการใช้หลักสูตร กลุ่ม การงานและอาชีพ ปรากฏว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนได้ดำเนินการอยู่ในระดับ มากในเรื่อง การจัดทำแผนการเรียน การวางแผนการสอน เทคนิคและวิธีสอน และการวัดและ ประเมินผลการเรียน และดำเนินการอยู่ในระดับน้อยเกี่ยวกับเรื่องสื่อการเรียนและสถานที่ที่ ใช้สอนและฝึกงาน เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ปรากฏว่า ทั้งผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ประสบปัญหาอยู่ในระดับมากในเรื่องสื่อการเรียน และเรื่องการจัดแผนการเรียน และ ประสบ ปัญหาอยู่ในระดับน้อยในเรื่องการวางแผนการสอน สถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน การวัดและ ประเมินผลการเรียน และ เรื่อง เทคนิคและวิธีสอน

จากงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่าการใช้หลักสูตรกลุ่ม การงานและ อาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ยังไม่บรรลุจุดหมายของหลักสูตรเท่าที่ควร เนื่องจาก ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ ใหญ่ โรงเรียนขาดความพร้อมในด้านสื่อการเรียน วัสดุอุปกรณ์ และ ศึกษานิเทศก์ ทำให้โรงเรียนไม่สามารถจัดทำแผนการเรียนทางวิชาอาชีพได้มากเท่าที่ควร การที่เขตการศึกษาและกรมวิชาการได้ร่วมกันจัดทำคู่มือการสอนและ จุลสารประกอบการ เรียน วิชาอาชีพของท้องถิ่น ถือเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยโรงเรียนในด้านความพร้อมทางสื่อการเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น เพื่อจะได้นำความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนวิชาอาชีพ ของท้องถิ่น และนำมาใช้ปรับปรุงแก้ไขสื่อการเรียนวิชาอาชีพของท้องถิ่นและการใช้สื่อ การเรียนวิชาอาชีพของท้องถิ่นในโอกาสต่อไป